

E.P. szubszidiaritás és önrendelkezés a nemzeti kisebbségeknek

A szubszidiaritás és az önrendelkezés elvei jelentik a leghatékonyabb eszközt a nemzeti kisebbségekhez tartozó személyek jogainak kezelésére” – áll az EP szerdán elfogadott emberi jogi jelentésében. Fel kell számolni a romák szegregálását, biztosítani kell az anyanyelv használatához való jogot, és hosszú távú bevándorlási politikát kell kialakítani az EU-ban – áll még a szövegben. A jelentés a meleg párok megkülönböztetésének megszüntetését is kéri.

Az Európai Parlament a decemberi plenáris vita után 2009. január 14-én voksolt a 2008-as évet értékelő emberi jogi jelentésről. A képviselők 401 igen, 220 nem, 67 tartózkodó vokssal fogadták el a szöveget.

A **Giusto Catania**, az Egységes Európai Baloldali/Északi Zöld Baloldali (GUE/NGL) frakció olasz képviselője által jegyzett szöveg szerint annak ellenére, hogy az Európai Unióról szóló szerződés 7. cikke biztosítja, hogy az EU-ban ne kerülhessen sor az emberi jogok és az alapvető szabadságok súlyos megsértésére, az uniós tagállamokban nagy számban történnek ilyen esetek. „A tagállamok még mindig belső keretek közé szorítják az emberi jogok védelmét, és kivonják magukat az európai uniós ellenőrzés alól” – áll a jelentésben.

Kisebbségi nyelvhasználat és önrendelkezés

A közösségi politikában nincsenek sem közös kritériumok, sem minimális normák, sem közös definíció a nemzeti kisebbségekre vonatkozóan - áll a jelentésben. A képviselők ezeknek a kidolgozását várják. A kiemeli a regionális és kisebbségi nyelvek védelmének fontosságát, mivel „az anyanyelv használatához és az anyanyelvi oktatáshoz való jog a legalapvetőbb jogok közé tartozik” – így a szöveg.

Az EP „úgy véli, hogy a szubszidiaritás és az önrendelkezés elvei jelentik a leghatékonyabb eszközt a nemzeti kisebbségekhez tartozó személyek jogainak kezelése tekintetében, követve az unión belül létező legjobb gyakorlatokat”. A parlament ezért „ösztönzi a megfelelő önrendelkezési megoldások alkalmazását, a tagállamok szuverenitásának és területi integritásának teljes tiszteletben tartása

mellett”.

A romák helyzete

A parlament a romák elleni szegregáció megszüntetésére szólít fel a lakhatáshoz való hozzáférés hiánya, a munkaerőpiacról, a közoktatásból és az egészségügyi ellátásból való kirekesztettség terén. A jelentés szerint hatóságok gyakran diszkriminálják a romákat, akik ezen túl alulreprezentáltak a politikában, a kevés számú integrációs program pedig széles körű romaellenességgel párosul.

A képviselők úgy vélik, a rendőrség is sok esetben hátrányosan különbözteti meg a romákat. A szöveg külön megemlíti a faji alapú nyilvántartásba vételt és az aránytalan mértékű „véletlenszerű” helyszíni ellenőrzéseket. A képviselők arra kérik a tagállamokat, lépjenek fel a roma kiskorúak esetében előforduló nem hivatalos házasságkötések gyakorlata ellen.

Meleg párok

A képviselők azt szeretnék, ha a tagállamok kölcsönösen elismernék a házas, illetve a bejegyzett élettársi viszonyban élő homoszexuális párokat. Szüntessék meg a szexuális beállítottságon alapuló megkülönböztetést, és szükség esetén adjanak menedékjogot a származási országukban nemi irányultságuk miatt üldözött személyeknek – kéri az EP.

A parlament szerint a „vallási, társadalmi és politikai vezetők által a homoszexuálisokkal kapcsolatban megfogalmazott diszkriminatív megjegyzések gyűlöletet és erőszakot keltenek”. A képviselők ezért „kérik a megfelelő vezető szerveket, hogy ezt ítéljék el”.

Az EP „teljes mértékben támogatja a homoszexualitás büntethetőségének általános megszüntetésére irányuló, valamennyi tagállam által támogatott francia kezdeményezést, mivel 91 országban a homoszexualitás továbbra is bűncselekmény, és néhány esetben halálbüntetést is vonhat maga után”.

Bevándorlók és integráció

„Ahelyett, hogy a tagállamok minden erőfeszítésüket az illegális bevándorlás megelőzésére összpontosítanák, például egyre növekvő határellenőrzési intézkedések révén” – így a jelentés, –

„hatékony és hosszú távú legális bevándorlási politikát kellene kialakítani, valamint rugalmasabb és összehangoltabb szabályokat kellene alkotni a menedékjogért folyamadók esetében”. „A hatékony integrációs politika hiánya a külföldiek és a hontalanok százezreit zárja ki a munkavégzésből, a társadalmi és politikai életből, ez a kirekesztés pedig veszélyeztetett helyzetbe hozza az embert, utat nyit a radikalizálódás, az embercsempészet és a kizsákmányolás egyéb formái felé” – így a szöveg.

Terrorizmus és CIA

Az EP szerint a „terrorizmus elleni küzdelem és a nemzetközi együttműködés gyakran az emberi jogok és alapvető szabadságok – nevezetesen a magánélethez való alapvető jog, az adatvédelem és a megkülönböztetés-mentesség – alacsonyabb szintű védelméhez vezet”. A képviselők arra kérik az uniós intézményeket és a tagállamokat, hogy „kövessék az EP 2007-ben megfogalmazott ajánlásait az európai országoknak a CIA-foglyok szállításában és illegális fogva tartásában való állítólagos közreműködéséről”. A képviselők üdvözlik a következő amerikai elnök kijelentését, amely szerint bezárják a guantanámói fogolytábort és a fogva tartottakat bíróság elé állítják.

Magyar felszólalók

A december 17-én tartott plenáris vitában felszólalt **Gál Kinga** néppárti képviselő. Szerinte komoly üzenet a parlament részéről, hogy létrehozta az Alapvető Jogok Ügynökségét”.

A képviselőnő szerint a jelentéssel kapcsolatos véleménykülönbségek sokszor a régi és az új tagállamok eltérő problémáiból adódnak. „Hiszen Európa nyugati felén az alapvető jogok érvényesülésekor szinte mindig a diszkriminációmentesség érvényesülését értik, legyen ez a jelentős számú migráns lakosságú kisebbség, az etnikai hovatartozás vagy a szexuális irányultság alapján. Ugyanakkor az új tagállamokban még máshol tartunk, mikor alapvető jogainkat szeretnénk érvényesíteni. Még alapvető szabadságjogainkat féltjük sok esetben, és amikor kisebbségekről beszélünk, akkor őshonos kisebbségek milliőről beszélünk, akiknek ma is sértik alapvető jogait az új tagállamokban” – fogalmazott Gál Kinga.

Sógor Csaba, ugyancsak néppárti képviselő azt mondta, „a nemzeti kisebbségek önhibájukon kívül kerültek új országokba. Sajnos

nagyon sok új tagállamban kollektív bűnösséggel sújtják őket, meg akarják tiltani, hogy anyanyelvükön tanulják meg történelmüket, lakóhelyük, helységeik, folyóik neveit”. Van, aki az önrendelkezés bármely formáját azért tiltaná be, mert „fragmentizálódik az EU” – tette hozzá.

A képviselő úgy vélte: „azok az országok, például Olaszország vagy Finnország, akik kulturális vagy területi autonómiát adtak a kisebbségeiknek, nem mentek tönkre”. „Meg kell adni a lehetőséget minden EU-tagországnak, hogy tartsa tiszteletben a nemzeti kisebbségek jogait” – zárta felszólalását Sógor Csaba.

Perger Isván

Az Európai Parlament sajtószolgálat, Strasbourg

